

1434/62/HM(U)

NSZZ

Solidarność

SERWIS INFORMACYJNY ZARZĄD REGIONU „POBRZEŻE”

8.X.1984r.

Serwis Zjazdowy

Nr 20

DWUNASTY DZIEŃ OBRADE

Obrazy rozpoczęto o godz. 9¹². Na wstępie odczytano uchwałę KKK NSZZ "Solidarność" pracowników wymiaru sprawiedliwości i odczytano protokół V tury głosowania na kandydatów do KK. W regionie Gdańskim żaden z dwóch kandydatów nie uzyskał wymaganej większości głosów /B.Lis-349, L.Kaczyński - 304 głosy/, w regionie Mazowsze w wyniku głosowania do KK weszli: /Zb.Romaszewski-360 głosów i S.Jaworski-374 głosy/. W dalszym ciągu obrad II. Gerwel /Wielkopolska/ z ramienia Komisji Programowej przystąpił do referowania rozdziału V uchwały programowej: "Solidarne społeczeństwo-polityka społeczna" - składającego się z 7 tez programowych.

Największe zainteresowanie delegatów wzbudziła sprawa tezy 13-ej /"związek broni prawa rodziny do zaspokojenia podstawowych potrzeb i rozwoju w poczuciu bezpieczeństwa"/, a zwłaszcza punkt 3, przewidujący, że komisja zakładowa i inne instancje związku będą podejmowały działania w celu przenoszenia kobiet ciężarnych na stanowiska pracy chronionej. Komisja Programowa wniosła tu autopoprawkę zgodnie z którą działania te polegałyby na egzekwowaniu obowiązków przenoszenia kobiet ciężarnych na stanowiska pracy chronionej, możliwość otrzymania urlopu macierzyńskiego od 7 m-cia ciąży. Poprawkę tę na wniosek jednego z delegatów uzupełniono o dodatkowe stwierdzenie: „jednakże nie mniej niż 98dni od chwili porodu”. Do pkt.4 zgodnie z którym związek domaga się będzie roztudowy przedszkoli, zmiany form opieki nad dziećmi w żłobkach proponowano poszerzenie punktu o stwierdzenie iż „należy tworzyć ogrody korczakowskie” /wniosek Przybyszewskiej -reg.Kujawy i Ziemi Dobrzyńskiej/, a później dodatkowo o stwierdzenie by umożliwić prowadzenie żłobków i przedszkoli sióstr zakonnych. Zmiany w pozostałej części tego rozdziału miały głównie charakter redakcyjny z wyjątkiem uzupełnień do tezy 17 pkt.5, zgodnie z którym należy nie tylko nie dopuszczać do budowania osiedli na terenach skażonych, ale także do dostosowania usterkałów szkodliwych dla zdrowia. Po zreferowaniu i wniesieniu poprawek rozdz.V większością głosów został przez delegatów przyjęty.

Następnie przystąpiono do referowania projektu rozdz.VI „samorządne Rzeczypospolite” tezy: 19-32/. Komisja Programowa wniosła do tekstu rozdziału szereg poprawek autorskich. Jedną z istotniejszych była poprawka do tezy 21.stwierdzającej, że samorzady terytorialne/samodzielne prawnie, organizacyjnie i majątkowo/ muszą być rzeczywistą reprezentacją społeczności lokalnej. Celem uściślenia trybu realizacji tej tezy wniesiono uzupełnienie zgodnie z którym do dnia 1.12.81r przygotowany zosta-

nie projekt nowej ordynacji wyborczej, który po konsultacji wśród członków związku zostanie przedstawiony sejmowi. Nie mniej istotne uzupełnienia wniesione do tezy 23. traktującej o systemie prawnym, który "musi gwarantować podstawowe wolności obywatelskie". Zgodnie z tym założeniem, do pkt. 5 dodano stwierdzenie przewidujące, że w ustawie paszportowej powinno być zawarte prawo do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania poza granicami kraju oraz powrotu do Polski. Poprawki wniesione do tezy 24 /dotyczącej sądownictwa i aparatu ścigania/stwierdzają natomiast, że gwarancja reformy sądownictwa oraz bezwzględnego przestrzegania zasady jego niezawisłości jest obok pełnego samorządu sędziowskiego także przestrzegania zasady nie łączenia funkcji sędziowskiej z żadną inną służbą publiczną /zwłaszcza w organizacjach politycznych/, oraz powoływania sędziów i członków kolegiów ds. wykroczeń w drodze bezpośrednich wyborów. W pkt. 3 tezy traktującej o gwarancjach instytucjonalnych prawidłowego funkcjonowania organów wymiaru sprawiedliwości, w wyniku odpowiedniej poprawki uściślono kompetencje przewidzianej tu instytucji sędziowskiej. Zgodnie z wniesionym uzupełnieniem wyłącznie do jego właściwości winno należeć m.in. stosowanie aresztu śledczego, kierowanie na obserwację w zakładach leczniczych. Zamiast klauzuli o zniesieniu uzależnienia prokuratorów w prowadzeniu spraw, wprowadzono natomiast postanowienie, zgodnie z którym należy zagwarantować prokuratorom niezależność przy podejmowaniu decyzji wprowadzonych w sprawach.

Burzliwymi oklaskami przyjęto poprawkę do tezy 26, zgodnie z którą w przypadku, gdy do dnia 31.12.81 nie zostaną wszczęte postępowania karne w sprawach osób winnych doprowadzenia kraju do upadku /w tym winnych strzelania do robotników i prześladowań : w Poznaniu w 1956r, na wybrzeżu w 1970r/ KK powoła społeczny trybunał, który po przeprowadzeniu publicznej rozprawy osadzi i napiętnuje winnych.

Ostatnia grupa poprawek autorskich Komisji Programowej dotyczyła części programu mówiącej o kulturze, oświacie i edukacji : otwiniąły politykę władz za katastrofalny stan kultury i edukacji ; wskazywały na konieczność samowystarczalności finansowej instytucji i placówek kulturalnych /o ile jest to możliwe i nie powoduje strat społecznych./, stwierdzały że główną przyczyną obecnego kryzysu w kulturze i edukacji jest monopol państwowy w tych dziedzinach.

Po wystąpieniu przedstawiciela Komisji Programowej głosu udzielono delegatom wnoszącym poprawki do zaprezentowanych autopoprawek Komisji proponowali oni, aby wspomniany trybunał społeczny "ustalił" winnych, a nie jak to sformułowano "osadził". Żeby funkcje sędziowskie przejęły sądy powszechne, aby wprowadzić klauzulę o konieczności likwidacji kolegiów ds. wykroczeń. Żadne z tych wystąpień nie spotkało się jednak z aprobatą większości delegatów, którzy opowiadali się za utrzymaniem zapisu przedstawionego przez Komisję Programową. Na wniosek KKP, rozdz. VI poddano więc pod głosowanie i decyzją delegatów, przyjęto w przedstawionej wersji.

Około godziny 13-ej przystąpiono do zetwierdzania kolejnych rozdziałów uchwały programowej.

Rozdział VIII /"nasz związek"/, referował Aleksander Łabuda /region Dolny Śląsk/. Tematem rozdziału jest, najogólniej mówiąc demokracja wewnątrzwiązkowa, demokracja oparta na podporządkowaniu się woli większości i zachowaniu szacunku dla poglądów mniejszości.

Treść rozdziału wyrażona jest za pomocą 4 tez i ich rozwinięcia. Teza 33 mówi o tym, że "członkowie naszego związku mają prawo nieskrępowanego wyrażenia opinii i woli oraz swobodnego organizowania się dla realizacji wspólnych celów".

Teza 34 - "decyzje i działania instancji związkowych winny się opierać na rzetelnej znajomości opinii i woli członków związku".

W tezie 35 stwierdza się, że "podstawowym sposobem realizacji interesów pracowniczych i obywatelskich członków związku jest droga uzgodnień i porozumień, a gdy one zawiodą - akcje protestacyjne". Teza 36 zakłada, że otwarta kontrola i krytyka instancji związkowych to obowiązkiem każdego członka solidarności.

Jedną z poprawek zgłoszonych przez Komisję programowa dotyczyła dopisania do zadań związku w tym zakresie tworzenie bibliotek przy zarządach regionalnych i komisjach zakładowych. Zmieniono też zapis zdania mówiącego o zapewnieniu warunków dla rozwoju ogólnopolskiego systemu przepływu informacji, w m.in. wśród wniosków, które wpadały z sali wniosków Kornela Morawieckiego /reg. Dolny Śląsk/ by zobowiązać rzeczoznawcę prasowego KK do składania codziennych komunikatów, postanowiono potraktować jako zażalenie dla KK. Uwzględniając częściowo wniosek J. Kropiwnickiego /reg. Ziemia Żódzka/ zdanie "w bieżącej działalności agent informacyjnych, prasy i wydawnictw "Solidarności" należy przyjąć zasadę samofinansowania" zmieniono na: "w bieżącej działalności agencji informacyjne i wydawnictwa "Solidarności" dążą do samofinansowania". Następnie na wniosek Komisji Programowej, rozdział 7 przyjęto w poprawionym brzmieniu i przystąpiono do zatwierdzenia rozdziału 8 "Nowe porozumienie społeczne" / którego teza brzmi "Solidarność domaga się nowego porozumienia społecznego/. Wymienia się trzy porozumienia: antykrzyszowe, w sprawie reformy gospodarczej oraz porozumienia: dla samorządnej Rzeczypospolitej. Redaktor tego rozdziału Andrzej Krajewski /Lazowice/, zgłosił autopoprawkę zmieniającą słowo "oczekuję" na "domaga" w zdaniu: "NSZZ "Solidarność" jest gwarantem porozumień społecznych 1980r. i domaga się konsekwentnej ich realizacji. Istotne uzupełnienie o szerszym charakterze wniosek Szymon Pawlicki /reg. gdański/ zaproponował on, w związku z treścią rozdziału 8, wpięcie w uchwałę programową 21 postulatów gdańskiego MKS-u z sierpnia ub. Po dyskusji zdecydowano, że lista tych postulatów otwierać będzie uchwałę programową.

Michał Piętkiewicz /reg. Białystok/ wnioskował by w uchwale programowej umieścić zapis o polskach w ZSRR, motywując to potrzebą troszczenia się przez polskie społeczeństwo swymi rodakami na obczyźnie, pozostającymi w ciężkiej sytuacji. Zgadza się z zasadniczą tezą delegata, przewodniczący Komisji Programowej prof. B. Geremek wyjaśnił, że problem ten został już poruszony w uchwale I tury Zjazdu w sprawie Polonii, niezależnie od tego wniosek ten zostanie przekazany Komisji Krajowej jako zażalenie. Pozostałe wnioski, jak np. by określenie "władze" zmienić na konkretniejsze "rząd", czy też, by ostatnie zdanie uchwały mówiące o tym, że nowe porozumienie powinny się kształtować "wokół tego, co nie powinno nas dzielić" zamienić na "wokół tego co powinno nas łączyć" nie uzyskały aprobaty Zjazdu. W głosowaniu nad wnioskiem Komisji Programowej o przyjęcie rozdziału 8 wraz z poprawkami - większość głosów wniosek przyjęto.

W ten sposób Zjazd przyjął wszystkie poszczególne rozdziały uchwały programowej. W związku z tym B. Geremek zwrócił się do Zjazdu o przyjęcie całej uchwały. Przypomniał on delegatom, że na wstępie uchwały dodano listę 21 postulatów gdańskiego MKS-u. Do uchwały dołączony został również aneks zawierający materiały dyskusyjne do 3 rozdziału uchwały "związek wobec kryzysu i reformy gospodarczej". Aneks składa się z trzech części:

- 1/ program realistyczny - działania doraźne /opracowany przez zespół R. Bugaj, Z. Janas, W. Kazanczuk, A. Krajewski, K. Kuczyński/,
- 2/ stanowisko wobec reformy gospodarczej /opr. CP SZ Dolny Śląsk/,
- 3/ alternatywny program wyjścia z kryzysu /opracowany przez S. Kurowskiego, G. Falkę, W. Adamczeka, Z. Kartowskiego/.

W ramach regulaminowego głosu przeciwnego udzielono S.Krupce, który zarzucił uchwałę, że choć dobra w szczegółach, nie tworzy w całości monolitu, program ten stwierdził S.Krupka przede wszystkim należy do labiryntu, w którym krajowa Komisja będzie monoteurą. Jego zdaniem Zjazd powinien również przeanalizować ogólne branie uchwały nie ograniczając się do rozpatrzenia jej poszczególnych rozdziałów. Też uchwały zarzucił S.Krupka brak hierarchicznego ustawienia i w związku z tym postulował, by Zjazd przyznał KK kompetencje do odpowiedniego przeprowadzenia też. Wystąpienie S.Krupki wywołało dość duże wzburzenie na sali. W atmosferze wzrastającego podniecenia przeprowadzono głosowanie nad przyjęciem całej uchwały programowej Zjazdu, wraz z mianowanymi poprawkami. Uchwałę podjęto o godz. 14.06. Za przyjęciem głosowało 455 delegatów, przeciw - 69, od głosów wstrzymało się 91.

Po przerwie Prezydium udzieliło głosu Z.R. Szewskiemu z Komisji Programowej. Dokonał on drugiego czytania projektu uchwał w sprawie komitetów wziętych za przekonanie. W związku z tym dokumentem po pierwszym czytaniu wystąpiło wiele kontrowersji. Powstał spór czy komitety będą agendami związku czy nie. Jeśli tak to czy uznać komitety za agendy na Zjazd, czy też należałby zalecić to poszczególnym zarządom regionalnym. Dyskutowano też kto ma zatwierdzić regulamin działania komitetów - Krajowa Komisja czy poszczególne zarządy regionalne. Za uznaniem komitetów za agendy związku przemawiał fakt że władze podjęły ostatnio próbę delegalizacji komitetów. Argumentem przeciw była niejasność programowa komitetów i jak to ujął W. Szewski, przemycanie przez niektóre z nich "dość agresywnej linii politycznej" - przeciw partii i ZSRR. W wyniku głosowania Zjazd zdecydował, że uznaje komitety za agendy związku. Po przekazaniu poszczególnych punktów głosowano całą uchwałę i większością głosów została ona przyjęta.

Kontrowersje i emocje wzbudził natomiast projekt uchwały o ścisłości w obronie demokracji i przewrotności do czasu pierwszego Zjazdu delegatów KSZZ "Solidarność". Przedstawiciel Komisji Uchwał i Wnioseków odczytał projekt uchwały autorstwa delegatów ziem radomskiej i regionu wielkopolskiej oraz projekt który zgłosił P.Niezdowski /reg. Mazowsze/. Warto w tym miejscu przypomnieć że teksty te były już czytane na forum Zjazdu, powstał wokół nich spór, który doprowadził do ożóżenia tej sprawy. Obecnie po odczytaniu obu projektów głos zabrali P. Kosmowski /reg. Podbeskidzie/, który stwierdził, że 10 minut przed odczytaniem tych tekstów zgłosił do Prezydium wniosek formalny o nieporuszenie w ogóle tych uchwał. Wniosek nie był poddany pod głosowanie. W związku z czym P. Kosmowski zarzucił Prezydium manipulację obradami. "Wiemy jakie wywołały kontrowersje na sali - nawet niektórzy tutaj udzieli - te właśnie projekty o genezie powstania związku". Wystąpienie P. Kosmowskiego spotkało się z dużym aplauzem. Prezydium podjął jego wniosek pod głosowanie. Większością głosów /299 przeciw 228/ ustalono, żeby projekty uchwał nie rozpatrywać. Nie rozwiązało to jednak problemu. Głos zabrali A. Porowski /reg. Wielkopolski/ domagając się natychmiastowego powrotu uchwały w sprawie KSS KOR. Powiedział że podczas pierwszego czytania te dwa projekty zostały zestawione ze sobą w sposób tendencyjny "po to aby nie podjąć tej pierwszej uchwały podano projekt drugi, który był zwykłym przepisaniem kawałka deklaracji programowej i niczym więcej". Zdaniem delegata, Zjazd przegłosował, że nie należy rozpatrywać obu projektów konkurencyjnie. Nie oznacza to jednak ożóżenia w ogóle sprawy podziękowań dla KSS KOR. Zapowiedział o rozpatrzenie projektu pierwszego, którego wnioskodawcą był A. Sobieraj /reg. Ziemia Radomska/ przypominając poparcie jakiego Zjazd udzielił dla ZFMK, powiedział, że związek który popiera miliojantów w tym kraju powinien poprzeć KOR.

UCHWAŁA NR 70/81

W sierpniu br. Krajowa Komisja Porozumiewawcza NSZZ "Solidarność" uznając konieczność zachowania pokoju społecznego w kraju skierowała apel do organizatorów Marszu Gwiazdźdźistego o odwołanie tej formy protestu przeciwko stosowaniu aresztu wobec osób więzionych za przekonania. Jednocześnie KMP stwierdziła, że odczoły opieką ludzi aresztowanych w toku odbywających się procesów politycznych. W chwili obecnej w Polsce trzech ludzi, tj. Leszek Moczulski, Romuald Szarembietew i Tadeusz Stański, odpowiadający pod zarzutem popełnienia przestępstw politycznych znajduje się w więzieniu. Domagamy się uwolnienia aresztowanych, stwierdzając, że ich więzienie jest sprzeczne z punktem 4 Porozumienia Gdańskiego. Powyższe stanowisko związku Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność" przedstawił Sądowi Najwyższemu, jako najwyższemu organowi wymiaru sprawiedliwości PRL, Gdańsk, 7.10.1981 r.

UCHWAŁA NR 71/81

o kierunkach wspólnego działania z niezależnym samorządnym związkiem zawodowym rolników indywidualnych "Solidarność".

Ekonomiczne, społeczne i kulturowe warunki życia na wsi tworzą w chwili obecnej niekorzystny klimat dla inicjatywy gospodarczej i zmian, które stać by się mogły zaczątkiem wzrostu produkcji rolnej. Hamulcem wzrostu produkcji żywności jest biurokratyzowany aparat skupu i zapotrzebowania usług mleczarstwa, ogrodnictwa, banków spółdzielczych i służby rolnej. Regres na wsi w sferze gospodarczej społecznej i kulturowej winien być zatrzymany.

Wiele zależy od współdziałania NSZZ "Solidarność" z NSZZRI "Solidarność" od wzajemnego zaufania od wspólnych konsekwentnych działań.

Zobowiązuje się Komisję Krajową do powołania w trybie pilnym specjalnego zespołu ds. współpracy z NSZZ RI "Solidarność". Zespół powinien mieć za zadanie skoordynowanie zadań sekcji branżowych i zawodowych pracujących na wsi bądź dla wsi oraz przygotowanie wspólnego programu działań obu związków.

W szczególności program ten powinien zawierać następujące tematy:

- 1/organizacje działające w rolnictwie, obsłudze rolnictwa w handlu wiejskim, nauczycielstwie, służbie zdrowia, kulturalne, służbie rolnej, przemysłu rolno-spożywczego powinny tworzyć na terenie gmin i małych miast wspólne komisje współpracy z NSZZ RI "Solidarność" celem organizowania działań w zakresie reformy gospodarczej i społecznej.
 - 2/powołać należy rzeczowy samorząd rolniczo - pracowniczy w organizacjach spółdzielczych i przedsiębiorstwach państwowych, wspólnie tworzyć mechanizmy zarządzania wolne od zniewalających nacisków biurokracji.
 - 3/rezultatem współdziałania nad stworzeniem rzeczywistego demokratycznego samorządu na terenie wsi Rad Gminnych i programu ich działania w gospodarstwie i społecznej sferze.
 - 4/udzielenie koniecznej i daleko idącej pomocy NSZZ RI "Solidarność" zwłaszcza w zakresie ugruntowania organizacyjnego związków zawodowych rolników.
- Gdańsk, 7.10.1981 r.

Prezydium KK - ukenstytuowało się

W dniu 8.10.1981 r. wybrano Prezydium w składzie:

1. Jan Waszkiewicz - 94 głosy
2. Ryszard Błaszczyk - 92 głosy
3. Józef Patyna - 91 głosów
4. Antoni Tokarczyk - 90 głosów
5. Grażyna Wendt - 86 głosów
6. Mirosław Krupiński - 81 głosów
7. Andrzej Konarski - 81 głosów
8. Jacek Merkel - 79 głosów
9. Stanisław Wądołowski - 77 głosów
10. Janusz Onyszkiewicz - 76 głosów
11. Grzegorz Pałka - 75 głosów

12. Dwunasty z kandydatów: Bogdan Lis nie uzyskał wymaganej większości głosów.

Brakujące miejsc zostanie obsadzone na następnym posiedzeniu KK. Wtedy też wybrani zostaną dwaj wiceprzewodniczący Komisji.

3 kandydatów zgłoszonych spośród przewodniczących dużych regionów w skład Prezydium KK weszli:

1. Leszek Waliszewski /Śląsko-Dąbrowski/ - 92 głosy
2. Władysław Frasyniuk /Dolny Śląsk/ - 88 głosów
3. Zdzisław Rozwałak /Wielkopolska/ - 86 głosów
4. Zbigniew Bujak /Mazowsze/ - 85 głosów
5. Wacław Sikora /Małopolska/ - 83 głosy
6. Andrzej Słowik /Łódź/ - 59 głosów

Zakończono również wybór nowego rzecznika prasowego uznając, że może być on jednocześnie członkiem władz krajowych. Został nim Marek Bruma/dobychczasowy rzecznik KK Gdańsk/.

Delegaci poparli głos A. Oporowskiego dużymi oklaskami. Prezydium zwróciło się z pytaniem - kto jest przeciwny wnioskowi A. Oporowskiego? S. Gawronski /reg. Majawy i Ziemia Dobrzyńska/ powiedział, że skoro przegłosowano już przeciwnie, nie można tej sprawy dalej rozpatrywać. Jego zdaniem wystarczającym podziękowaniem dla KOR-u była owacja zgotowana na Zjeździe prof. J. Lipińskiemu.

Prezydium Zjazdu przedstawiło głosowanie. Większość delegatów opowiedziała się za ponownym rozpatrzeniem pierwszego projektu uchwały zawierającej podziękowanie dla "KOR".

Prezydium Zjazdu poinformowało, że wpłynął doń notawka w tej chwili list od pana Józefa Lipskiego, który jak wiadomo, podczas rozstrzygnięcia sprawy o podziękowań dla KOR-u na początku drugiej tury Zjazdu dostał ataku serca i został odwieziony do szpitala.

Oto treść tego listu:

„ Do delegatów na I Zjazd NSZZ „Solidarność”
 Powiadamiem kolegów oraz Prezydium Zjazdu, że z przyczyn zdrowotnych muszę zakończyć swój udział w pracach zjazdowych. Zarazem pragnę podzielić się jedną refleksją. Będąc po głosowaniu, czy Zjazd na nadel precować nad wnioskiem regionu Małopolska, dochodzę do wniosku, że bardzo duży procent delegatów uważa, iż certy ciężkie dla moich przyjaciół i dla mnie latem - jeszcze cięższe dla naszych rodzin - to lata, które zmarnowaliśmy, gdyż jako członkowie „KOR-u”, robiliśmy różne rzeczy nie mające nic wspólnego ani z potrzebami Polski i robotników, ani z historią i genozą „Solidarności”. Muszę stwierdzić, że choćby tak sędziła większość delegatów - i tak w swoim sumieniu nie mógłbym z tym się zgodzić. Nie mniej jest to dla mnie ciężki cios moralny, z którego trudno już będzie mi się pozbierać. Przez wszystkie lata walki, jakie wypełniają moje życie - nigdy nie zakamałem się wobec wroga. Jeśnak to co się stało, jest ponad moje siły. Nie żałuję tych 5 lat w KOR-u, tym 4 bardzo ciężkich. Przeciwnie będę zawsze dumny, że byłem w KOR-u i chcę pozostać wierny jego ideałom.
 Nie jestem jednak pewny, czy jeszcze kiedykolwiek w życiu umiałby gdyby Baszka także potrzebą zaczynać od nowa z garstką ludzi/wtedy zawsze jest tylko garstka/. Nie wytrzymuję dziś atmosfery nienawiści i podstępny, nie wytrzymuję hipokryzji i faryzeizmu jeśli odczuwam je i zauważam nie u wroga, a u tych, których miałem jeśli nie za przyjaciół, to za towarzyszy walki.

Jan Józef Lipski
 delegat regionu Mazowska

Gdańsk 1.10.1981r.
 szpłtel A.M.

Następnie poddano pod głosowanie projektu uchwały zawierającej podziękowanie dla KOR-u. Uchwała zostaje przyjęta większością głosów.

D O K U M E N T Y Z J A Z D U

List do Sejmu PRL w Warszawie

I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zaniepokojony i oburzony wrastająca dala represji w stosunku do naszych członków, zwraca uwagę wysokiej iaby na nagminne łamanie prawa przez organa ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Działania prokuratury polegające na coraz większej ilości wszczynanych, postępowań karnych, coraz liczniejsze akty oskarżenia przesyłane do sądów, a skierowane przeciwko naszym członkom i wydawnictwom, w sposób wyraźnie wskazujący na to, że jest to celowa akcja mająca aprowokować nasz zwiazek. W znakomitej większości spraw organa ścigania świadomie fałszują przebieg wydarzeń i okoliczności ich powstania, sresztują bez uzasadnienia po to, by stworzyć atmosferę do szeroko zakrojonej akcji propagandowej i represyjnej przeciwko naszemu związkowi.
 Kontynuowanie bezprawnych działań organów ścigania musi doprowadzić do nieobliczalnych w skutkach konfliktów. Wszczynianie dalszych postępowań, skazywanie naszych członków za przestępstwa, które nie są przestępstwami spowodowane stanowiąc reakcją naszego związku na którym w wysi statutu ciąży obowiąz-

zek ochrony praw swoich członków.
I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” domaga się zagwarantowania obywatelom PRL wolności i praw do czego niezbędny warunkiem jest prawowładne działanie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w Polsce.

Gdańsk 6.10.1981r.

u c h w a ł a 62/81

Ostatnie miesiące przyniosły wyrażne uwstecznienie polityki rządu. Ataki na nasz związek mnożą się. Prowokacją prokuratorów i towarzyszy polityka społeczno-gospodarcza wymierzona w podstawowe interesy materialne ludzi pracy. Odrzucono wysunięte przez „Solidarność” żądanie kontroli nad produkcją, zasobami i dystrybucją artykułów pierwszej potrzeby. Jednocześnie wbrew wcześniejszym zapowiedziom rządu, nie nastąpił powrót do racji żywnościowych sprzed 1 sierpnia. Przeciwnie - zabrakło pokrycia rynkowego, nawet dla jednostronnie przez rząd ograniczonych. Zamiast skutecznego działania antykrzysowego rząd podjął działania, które obciążają społeczeństwo kosztami kryzysu, ale nie służą jego przezwyciężeniu. W sposób arbitralny bez rekompensaty i konsultacji ze związkiem wprowadzono podwyżkę cen ryb siódkowodnych oraz papierosów. Zapowiada się dalsze podobne kroki wymierzone w stopę życiową społeczeństwa. Nie jest to w żaden sposób powiązane z reformą gospodarczą. Przeciwnie - walka prowadzona przez NSZZ „Solidarność” o samorządowe zasady tej reformy natrafia od miesięcy na opór władzy.

Związek nasz nie może dłużej tolerować tej polityki. I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” żąda:

1. wypłaty rekompensat za przeprowadzone ostatnio znaczne podwyżki cen artykułów pierwszej potrzeby i usług oraz wyznaczenia całego dochodu uzyskanego z podwyżki cen detalicznych towarów monopolowych/tytuł i alkoholu/ na pomoc socjalną dla rodzin najgorzej sytuowanych.
2. zsumowanie cen detalicznych do czasu szczegółowego uzgodnienia ze związkiem programu i terminarza zmian cen oraz systemu rekompensat w powiązaniu z programem reformy gospodarczej i gwarancjami poprawy zaopatrzenia rynku.
3. ustalenie społecznej kontroli nad programem dotychczas działań antykrzysowych oraz ich realizację. Działania antykrzysowe mogą być skuteczne jedynie przy czynnym udziale społeczeństwa i jego organizacji, co nie będzie możliwe bez społecznej kontroli nad gospodarką.

Zjazd zobowiązuje Komisję Krajową, aby w razie nieosiągnięcia w tych sprawach porozumienia z rządem, proklamowała w ciągu najbliższych 2 tygodni strajk ostrzegawczy oraz ustaliła formy i terminarz właściwej akcji protestacyjnej. Jednocześnie Zjazd wzywa żelazną siłą wszystkich zakładow pracy do powstrzymania się od lokalnych akcji protestacyjnych oprócz tych, które okażą się konieczne dla obrony bezpieczeństwa związku.

Gdańsk 7.10.1981r.

u c h w a ł a 69/81

w sprawie mniejszości narodowych

Dążąc o rozwój kultury polskiej, otwartą na dorobek innych narodów, wyrażamy wolę wykazania nie mniejszej dbałości o to, by obywatele Polscy należący do innych narodów i grup etnicznych - białorusini, cyganie, Grecy, Litwini, Łemko - wie, Niemcy, Ukraińcy, Tatarzy, Żydzi i inne narodowości, znaleźli we wspólnej z Polakami ojczyźnie warunki do swobodnego rozwijania swej kultury i przekazywania jej następnym pokoleniom. Chcemy w ten sposób pozostać wierni tradycji Rzeczypospolitej wielu narodów.

Bogactwo kultury polskiej to również odrębności regionalne, które winny być kulturowane. Związek nasz sprzeciwia się wszelkim podziałom narodowościowym i walczyć będzie o zagwarantowanie w pełni praw obywatelskich wszystkim Polakom, niezależnie od ich przynależności narodowej lub pochodzenia.

Gdańsk 7.10.1981r.

u c h w a ł a 67/81

O kontaktach zagranicznych

Działalność międzynarodowa związku opiera się na Konstytucji PRL, Faktach Praw Człowieka i Obywatela, ratyfikowanych przez PRL konwencjach nr 87 i 98 Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz na statucie NSZZ „Solidarność”.

Kontakty i działalność międzynarodowa związku służyć mają realizacji statutowych żądań obrony, ochrony i umacniania praw i interesów ludzi pracy. Pragniemy przyczynić się do Zapewnienia trwałego pokoju na świecie, gdyż są one obce wszelkie formy dyskryminacji i wyzysku, przemocy i dominacji ekonomicznej, politycznej i światopoglądowej. Pokożenie na granicy kultur i orientacji politycznych oraz doświadczenia historyczne społeczeństwa polskiego, nakładają na NSZZ „Solidarność” obowiązek godzenia sprzeczności i budowania ładu moralnego w świecie pracy, w stosunkach społecznych, ekonomicznych. Fundamentem tego ładu jest godność każdego człowieka, jako przeciwnika i jako osoby ludzkiej mającej wszelkie należne jej prawa: prawo do demokracji i samorządności w samorządnym społeczeństwie - będziemy realizować te wartości budując solidarność ludzi pracy szanując różnorodność ich poglądów i suwerenność każdego narodu. Będziemy też utrzymywać i rozszerzać kontakty z Polonią na całym świecie, działając na rzecz zachwiania przez nią świadomości narodowej poprzez pomoc w realizacji prawa dostępu do kultury polskiej.

Kontakty z organizacjami reprezentującymi ludzi pracy innych narodów, „Solidarność” prowadzić będzie w sposób niezależny od władz państwowych, partyjnych i organizacji religijnych i jakichkolwiek innych instytucji. Będziemy rozwijać współpracę międzynarodową w dziedzinie pracy organizacyjnej, kształcenia zawodowego, kształcenia organizacyjnego, umów zbiorowych, obrony praw, ochrony środowiska, wymiany kulturalnej i turystycznej.

Chcemy, aby współpraca ta realizowała się szczególnie na szczeblu organizacji związkowych zakładowych i regionalnych. NSZZ „Solidarność” podejmie wszystkie niezbędne działania w celu ochrony interesów pracowników polskich zatrudnionych za granicą i zagwarantowania im praw związkowych. Równocześnie zapewnimy również w razie potrzeby niezbędną opiekę pracownikom cudzoziemskim pracującym w Polsce. Komisja Krajowa winna uporządkować organizację kontaktów zagranicznych a w szczególności rozwijać działalność Funduszu Społecznego „Solidarność” w ramach której należy zintegrować bank leków oraz inne inicjatywy pomocy zagranicznej.

Gdańsk 7.10.1981r.

u c h w a ł a 68/81

Deklaracja programowa w sprawie Kultury Narodowej

Uważamy, że losy społeczeństwa i narodu polskiego zależeć będą nie tylko od uzdrowienia życia gospodarczego i ogólnospołecznego kraju, lecz w niemińszej mierze od uzdrowienia Kultury i Edukacji Narodowej.

Podstawową wartość upatrujemy w człowieku, w jednostce ludzkiej, a cel podstawowy w stworzeniu wolnego człowieka najkorzystniejszych warunków pełnego i swobodnego rozwoju w wolnym społeczeństwie i suwerennym narodzie w niepodległym państwie. Ponad tysiącletni dorobek Kultury Polskiej, w którym widzimy fundament bytu narodowego, zawiera niewyczerpane bogactwa, które winny być w procesie Edukacji Narodowej i upowszechniania kultury, udostępnione bez kłopotu i przemilczeń, całemu społeczeństwu.

Zarazem wyrażamy wolę pełnego otwarcia na wartości wypracowane przez inne narody naszej szerszej ojczyzny, Europy, pomni iż od czasu przyjęcia chrześcijaństwa do tej wspólnej duchowej ojczyzny wielu narodów należymy. Pamiętamy, że okresy związków z Europą i Światem, były zarazem okresami powstawania najorginalniejszych zjawisk naszej kultury, okresy izolacji przynosiły zastój i upadek.

Dbając o rozwój kultury polskiej wyrażamy wolę wykazania nie mniejszej dbałości o to, by żyjące w Polsce mniejszości narodowe znalazły we wspólnej z Polakami ojczyźnie, warunkii dla swobodnego rozwijania swej kultury i przekazywania jej następnym pokoleniom. Chcemy pozostać w ten sposób wierni tradycji Rzeczypospolitej wielu narodów. Pomiędzy tego, że do naszej szerzej ojczyzny - Europy zostaliśmy wprowadzeni przez chrześcijaństwo, że chrześcijaństwo przez ponad tysiąc lat określiło w istotnej mierze kształt i treści polskiej kultury narodowej, że w najtrudniejszych dla narodu chwilach w kościele katolickim znajdował on oparcie, że nasze styka przede wszystkim przez chrześcijaństwo została określona, że wreszcie katolicyzm jest żywa miara większości Polaków - uważamy, że w procesie edukacji narodowej niezbędne jest uświadomienie i odpowiednie szerokie uwzględnienie roli i miejsca chrześcijaństwa i kościoła w dziejach Polski i świata. Zarazem wypowiadamy się za neutralnością światopoglądowa państwa we wszystkich dziedzinach i w neutralności takiej upatrujemy zabezpieczenie tolerancji, która szczytliwi się nasi przodkowie. Różnorodności bogactwa, które cechowały okresy rozkwitu Polskiej Kultury - winny być dziś naszym celem. Wolność wszelkiej twórczości intelektualnej i sztuki to przede wszystkim prawo do nieskrępowanego współistnienia światopoglądów, postaw i kierunków i swobodnego ścierania się ich.

Wolność i tolerancja to podstawowe warunki rozwoju kultury. Wolność i tolerancja to zarazem podstawowy cel Edukacji Narodowej, przeciwstawny celom głoszonym przez różnorodny totalizm z lewa i z prawa. Dlatego zdecydowani jesteśmy wytyczyć walkę wszelkiego rodzaju cenzurze dzieł sztuki i nauki. Cenzurę uważamy za zło, na które z konieczności i tylko chwilowo zgodziliśmy się. Lecz nie zgodzimy się na cenzurowanie nauki i sztuki. Ochrona przez cenzurę niektórych zasad polityki zagranicznej i wewnętrznej państwa nie może godzić w swobodę działań naukowych, w prawo do znajomości historii, nadużywanie przez cenzurę ustawy o kontroli publikacji i widowisk do ograniczenia kultury i edukacji narodowej musi spowodować sprzeciw i udzielenie pełnego poparcia społecznego również ze strony NSZZ "Solidarność" niezależnym wydawnictwom niecenzurowanym. Zdecydowani jesteśmy również wytyczyć walkę wszelkiej dyskryminacji w dziedzinie kultury i sztuki, niezależnie od tego czy dotyczy ona ludzi czy idei, dzieł czy kierunków, bez względu na formy które przybiera i skąd pochodzi. W szczególności będziemy przeciwstawiać się jakiegokolwiek dyskryminowaniu dorobku polskich twórców emigracyjnych, stojąc na stanowisku, że polska kultura stanowi nierozdzielna całość, niezależnie od tego czy powstaje w kraju czy na wychodźstwie. Dążeniem naszym będzie demokratyzacja kultury, przez co rozumiemy udostępnienie jej treści najszerszemu ogółowi obywateli, zapewnianie im prawo do prezentowania własnych uczuć i poglądów. Równocześnie stojmy na stanowisku, że demokratyzacja kultury nie jest i nie może być sprzeczna z pełnym poparciem dla powstawania dzieł o charakterze elitarnym, bez których niemożliwy jest zdrowy rozwój kultury narodowej. NSZZ "Solidarność" jest zdecydowany być gwarantem wolności kultury narodowej i deklaruje, że nie rości sobie pretensji do określenia treści twórczości intelektualnej i artystycznej. Sztuka i nauka wartości które tworzą /piękno i prawda/ są niezbędne dla rozwoju duchowego człowieka i nie potrzebują poza tym żadnego innego usprawiedliwienia. Gwarancją instytucjonalną swobodnego rozwoju kultury widzimy w jej samorządności. Samorząd kultury w samorządnym społeczeństwie uważamy za jeden z celów programowych NSZZ "Solidarność". Kultura nie znosi wszelki monopol, a w szczególności monopol państwowy. Instytucje służebne wobec kultury: wydawnictwa i drukarnie, wytwórnie filmowe, teatry, filharmonie winny stać się samorządne i niezależne od władz państwowych. Kultura będzie nadal wymagać przynajmniej w niektórych dziedzinach dotacji państwowych lub komunalnych. Dotacje takie nie mogą jednak stać się podstawą ograniczenia merytorycznej samorządności w dziedzinach kultury. Również nasz związek, w wypadkach, gdy będzie pełnił rolę mecenasu kultury - musi o tym pamiętać.

Gdańsk, dnia 7 października 1981 r.